كورد ثيويستي بة هةلَوستي ثةلةية ... جةمال فةتاح

سەرانی شێعەکانی عێراق بەگشتی بەتەواوی ڕووی دزێو و شاراوەی خۆیان خستەڕوو بەرانبەر بەکوردستانی باشورو کێشە ڕەواکەی ومەسەلەی دیموکراسی و فیدڕاڵیەت لەعێراقدا، دیارە هەر وەک لەماوەی شەش مانگی ڕابردوودا لەچەند وتاری یەک لەدوای یەکدا باسی ڕۆڵی ڕابردوو وئێستاو داهاتووی عەرەب و ئیسلام بەگشتی و عەرەبی عێراقی بەتایبەتیم کردووە بەرانبەر بەمافە ڕەوا کانی کورد، عەرەب و ئیسلام بەگشتی بەدرێژایی مێژوی خۆیان کەمێژووی ڕاستە قینەو بەرچاوی عەرەب لەمێژوی ئیسلامەوە دەست پێئەکات نەباوەڕی بەمافی خەڵکی ناعەرەب هەبووە ونەمافی کەسی ناعەرەبیان پەسەند کردووە ئیتر ئەومافە ئاینی بووبێت یان نەتەوەیی، دیارە عەرەبی عێراق کە بەشێکن لەجیهانی عەرەبی بەهەر دوو باڵی شێعەو سونیەوە بەدرێژایی مێژوو وەک بیر کردنەووەی عەرەب باوەڕیان بەمافەکانی کورد نەبووە لەعێراقدا، هەمیشەش کوردستانی باشور بەگشتی و سەرکردایەتی سیاسی کوردستانی باشور بەتایبەتی لەلای خۆیانەوە هەڵەو کەمتەر خەمیەکانی ڕابردووی عەرەبیان بەرانبەر بەکورد بەفەرامۆشی سپاردووە و وەک سیناروێیەک یان فێڵ لەخۆکردنێک سیستەم لەدوای سیستەم و ڕژێم لەدوای ڕژێم کەلەعێراقدا هاتبێتە سەر دەور سەرانی سەردەمی کورد دانوستانیان لەگەل داکردون بۆبەدەست هێنانی مافەکانی کوردستانی باشور بەڵام سەرجەم دانوستانەکان هەمیشە لەگەل شکست ڕووبەڕوو بونەتەوە و بەزیانی کوردو پەلامار دانەوەی کورد تەواو بووە و کورد جارێکی تر لەسفرەوە دەستی پێکردووە تەوە بەبێ ئەوەی کورد بۆتەنها جارێکیش کەڵک لەهەڵەکانی ڕابردوو وەر بگرێت یان ڕووی سیاسەتی خۆی لەبەرانبەر عەرەب و هەڵوێستە نەرەنییە کانیدا بەرانبەر بەکورد بگۆرێت و ڕێگاچارەیەکی کە بدۆزێتەوەو پێشنیار بکات بۆ گەیشتن بەمافە ڕەواکانی کورد دیارە ئەمەش سستی بەرچاوی لێرچاو کراوە لەمەو پێش لەلایەنی ئەقلیەتی کوردستانی باشورو بەگشتی وسەرکردایەتی سیاسی کردستانی باشور بەتایبەتی، دیارەو بێچەندوو چوونە عەرەبی عێراقی سەرەڕای دواکەوتوویی و بێدادیان و ناڕێکیان چی لەنێوان خۆیان وچی بەرانبەر بەدەرەوەی خۆیان بەدرێژایی مێژوی حکومی عەرەبی عێراقی سیاسەت ئەکەن بەرانبەر بە کورد و پێشێل کردنی مافەکانی بۆئەو سیاسەت کردنەش بەرانبەر بەکورد بارنامە ڕێژی تایبەتیان هەیە وئەو بارنامە ڕێژیە لە چەند بەشێکداو لەچەند قۆناخێکدا جێبەجێ ئەکەن هەمیشەش هەر وابوون بەدرێژایی مێژووی خوێناویان بەرانبەر بەکورد، دیارە سەرەتا بڕیاری چڕو پەلە و زەق نادەن بۆقەڵاچۆ کردنی کوردو تەعریب کردنی خاکەکەی هەر ڕژێمێک زۆر بەهێواشی و قۆناخ بەقۆناخ بۆی ئەچن چونکە ئەزانن هەربڕیارێکی زەق و چڕو پڕ کەکورد بەهەژێنێت بەزیانی گەورەی خۆیان تەواو ئەبێت بۆیە بەهێواشی و لەکاتو ساتی تایبەتی خۆیدا پرۆژە کانی تەعریب و قەڵاچۆ کردنی کورد جێبەجێ ئەکەن، بەڵام تاکو ئێستا هەموویان تەواوکەری یەکترن لە قەڵاچۆ کردنی کوردو تەعریب کردنی خاکەکەی، لەلایەکی کە نوێنەرانی کورد هەمیشە بارو دۆخیان پاراستووە و زۆرگوێ یان بە وردەکاریە کانی ئەو بارنامە دورو درێژەی تەعریب و قەڵاچۆکردنی کورد نەداوە بەڵام بۆئەبێت هەمیشە کورد دەست بەبارو دۆخەوە بگریت کە تێک نەچێت لەکاتێکدا ئەوە عەرەبە گۆزەبەکوڵە نەک کورد بەڵکو ئەگەر هەمووعێراق بەسەر یەکدا بڕوخێت کورد تەنها

زیانێک کەبیکات لەکۆڵ بوونەوەی قەڵاچۆکردن و کۆتوزنجیرە کانیەتی، بەدیدی من مەسەلەی دەست بەبارو دۆخەوە گرتن لەلایەن کوردەوە کە تێک نەچێت ئەویش بەشێکە لەوبارنامە ڕێژیەی عەرەب بۆزیاتر دەستەمۆ کردنی کورد، زۆرجار لەکۆڕو کۆبوونەوە سیاسیە کاندا و ناڕاستەو خۆ سەرانی عەرەبی عێراقی بەرنامەی سیاسەتی تەعریب و قەڵاچۆکردنی کوردیان بەشێوەی کۆمیدی دەربڕیوە بەڵام لەناخدا شێلگیرانەو گورچوو بڕانە بۆی تێکۆشاون و کاریان بۆکردووە لەسەریشەوە و بەدەم دەمیان لەوپەڕی دیموکراسی و مافی مرۆڤ کوتاوەو خۆیان بەبراو هاو سەنگەرو هاو نیشتمانی کورد ژماردووە، هەرچی وتەیەکیشیان بۆدژایەتی کورد تائێستا ڕاستەو خۆو ناڕاستەوە خۆ دەریان بڕیبێت بەکردەوە جەبەجێیان کردووە بەڵام وەک وتم بەداخەوە لەلایەن نوێنەرانی کوردەوە زۆر جار تاکار لەکار نەترازاوە هەڵوێستیان وەر نەگرتووە کەکاریش لەکار ترازاوە ئەوجا کورد ناچار بووەو هەر فریای ئەوەندە کەوتووە لەسفرەوە دەست پێ بکاتەوە ئەمەش ئەنجامی مافەکانی کوردی بە ئێستاگەیاندووە، .

دیارە لەپاش ڕووخانی ڕژێمی دکتاتۆری بەعس بارودۆخی عێراق و جۆری دوژمنایەتی کردنی عەرەبی عێراقی بەرانبەر بەکورد جیاوازیەکی هەبوو چونکە لەلایەک دەسەڵات لەدەستی تاکەحزبێک یان نوێنەرانی تاکە مەزهەبێکەوە گۆڕا بۆ چەند حزب و گروپو دەستەیەک و بەسەر کوردو هەردوو مەزهەبەکەو زۆرینەی پێک هاتەکانی دانیشتووی عێراقدا دابەش کرا، لەلایەکی کەوە شێعەکانی عێراق بەپێی زۆرینەبوونیان لەعێراقدا جڵەوی سەرەکی دەسەڵاتیان لەدەستدایە بەو پێیە ئەبێت لێرە بەدواوە شیعەکان دژایەتی مافەکانی کورد بکەن و بارنامەی لەمێژێنەی تەعریب و قەڵاچۆکردنی کورد جێبەجێ بکەن بۆیە سەرەتا سیتانی و پاشان الجافری و بەدوای ئەویشدا مقتەداسەدر وکوڕی باقرالحکیم ڕای خۆیان بەرانبەر بە کوردو فیدڕاڵیەت و کەرکوک و دیموکراسی لە عێراقدا زۆر بێشەرمانە خستەڕوو، چونی الجافری دەستپێک بۆلای ڕژێمی ڕەگەس پەرستی تورکیاو پاشان بڕیاریشە بچێت بۆلای ڕژێمی شۆڤێنی و داگیرکەری سوریاو ڕژێمی کۆنە پەرستی کۆماری ئیسلامی ئێران کەهەرسێ و بە الجافری شەوە چوار ڕژێمی داگیر کەری کوردن ئەمەلەلایەک بۆ زیندە بەچاڵ کردنی دیموکرسی یە لەعێراقداو لەلایەکی تر بۆزیندە بەچاڵ کردنی مافەڕەوا کانی گەلی کوردە لەکوردستانی باشور بەتایبەتی و لەگشت پارچەکانی کوردستاندا بەگشتی، بۆیە ئیتر نابێت نوێنەرانی کورد بارو دۆخ ڕاگربن لەسەر ئاستی عێراق و لەژێر ناوی هیچ دروشمێکدا بەتایبەتی لەم کاتەداو بەپەلە پێویستە کاک مەسعود و مام جەلال هەڵوێستی توند نیشان بدەن بەرانبەر بە هەڵوێستی شیعەو سیستانی و الجافری هەتا وەک هەمیشە کار لەکار نەترازاوە، .

لەلایەکی کە نابێت کورد هەر بەقسەی ئەمریکاو لەپێناوی بەرژەوەندیەکانی ئەمریکا بارودۆخ ڕابگرێت تاهەموو پێگەکانی لەدەست ئەچێت و هەموو دوژمنانی بەهێز ئەبنەوەو ئەکەونەوە گیانی پاشانیش کێناڵێت الجافری و سیستانی پێشکات لەگەل ئەمریکا ڕێکەوتنی ژێر بەژێر یان نەکردووە و ئەم بڕیارو دەربڕینانەیان بەفیتی ئەمریکانیە چونکە تاکوئێستا تەنهاکورد بەبێبەرابەر لەگەل بەرژەوەندیە کانی ئەمریکادا ڕۆشتووە دەنا ئەمریکا بەقەدەر تاڵەمویەک بەرەو ڕووی کورد نەهاتووە و هیچ بەرگریەکیشیان ڕاستەو خۆو ناڕاستەو خۆ لەمافەڕەواکانی کورد نەکردووە، لەلایەکی کەش لەلای هەموان ڕوونە کە ئەمریکا بۆبەرژەوەندیە سیاسی و ئابوریە کانی خۆی هاتۆتە ناو عێراقەوە لەهەر کوێسەوە و لەلای هەر کەسو لایەنێکەوە بەرژەوەندییە کانیان باشتر پارێزرا ئەوەهەزاران کێشەی وەکوکێشەی کورد ئەکەن بە

بالآگەردانی بەرژەوەندیە کانی خۆیان بۆیە نابێت کورد بەسۆزداری کوردانە لە سیاسەتی ئەمریکا بڕوانێت چونکە ئەوە چەندین جار بەبەر چاوی ئەمریکاو زلهێزەکانی جیهانەوە هەندێک جاریش هەر بەسەر پەورشتی ئەمریکاخۆی کورد و کێشەکەیان سەربری و کەسیش کاتژمێرێک تەعزیەی بۆکورد نەگرت هەر جۆرە کەمتەر خەمی کردنێکیش لەم بارو دۆخە لەلایەن نوێنەرانی کوردو سەرکردایەتی سیاسی کوردەوە تاوانی بەرچاوە دژی کێشەی ڕەوای کوەدستانی باشور بەتایبەتی.. .

جمال فتاح
2005/6/7